

Beste partijgenoten

In deze Gras vindt u verslagen van conferenties over Groene steden van Jozef, over circulaire economie van Matthijs Pontier en van de EGP Council in Lyon van mij.

Het partijbestuur wenst u een gelukkig 2016.

Otto ter Haar, partijvoorzitter

Verslag 62e partijcongres

Donderdag 15 oktober 2015

De Waagh, Grote Markt 26 te Nijmegen

Aanwezig negen leden: Paul Freriks (voorzitter), Jolanda Verburg, Otto ter Haar, Jozef van Kessel, Wil Lepers, Lisa Freriks, Mirjam van Rijn (vanaf 19:30), Ronald Schönberger (vanaf 19:30), Rijndert Doting (vanaf 20:30).

Afwezig met kennisgeving: Gerero van der Heijden (machtigt Wil), Loek Beukman (machtigt Jozef), Sybrand Andringa (machtigt Otto), Tom Bakkers (machtigt Mirjam), Annie van den Bosch.

1. Opening. Paul opent de vergadering om 19:02.

2. Verslag partijbestuur.

Jozef heeft namens het partijbestuur de Green Cities Conference in Helsinki bezocht. Er waren veel burgemeesters en wethouders van Groene partijen die vertelden over de resultaten van hun werk. Het was goed georganiseerd.

Otto heeft de Partyleaders Meeting bezocht waar gesproken werd over de vluchtelingen crisis in Europa. Alle Groene partijen zijn het erover eens dat we de vluchtelingen moeten opvangen en dat alle landen hier aan zouden moeten bijdragen. Hoe de weerstand hier tegen bij delen van de bevolking en sommige Oost-Europese landen overwonnen kan worden is nog niet duidelijk.

3. Afdelingen. Ronald heeft met Jelle de Graaf, lid bestuurscommissie West voor de Piratenpartij, van gedachten gewisseld over mogelijke samenwerking met De Groenen bij de Tweede Kamerverkiezingen van 15 maart 2017. De samenwerking met Matthijs Pontier als duo-lid in het bestuur van waterschap Amstel, Gooi en Vecht is goed.

4. Verslag kascommissie; jaarrekeningen 2013 en 2014. Jozef licht het verslag van de kascommissie toe. Het congres keurt de jaarrekeningen goed en verleent het partijbestuur décharge.

5. Begroting 2016. Otto licht de begroting toe. De uitgaven voor de Council EGP zal mogelijk lager uitvallen als er geen drie maar slechts twee leden naar de Council gaan. Het congres neemt de begroting aan.

6. Verkiezing partijbestuur. Jolanda en Jozef zijn kandi-

daat-bestuurslid, Otto is kandidaat-partijvoorzitter. Er wordt schriftelijk gestemd. Lisa en Ronald vormen het stembureau. Zij delen 13 stembriefjes uit (voor 9 leden met samen 4 machtigingen). Jolanda en Otto krijgen 11 stemmen en Jozef 8. Alle drie kandidaten hebben een volstrekte meerderheid van het aantal uitgebrachte stemmen en zijn gekozen.

7. Commissie gezondheidszorg. Het partijbestuur benoemt een commissie die de opdracht heeft hoofdstuk 21 van het partijprogramma over gezondheidszorg te herzien. De commissie staat open voor alle leden. Jolanda, Lisa, Rijndert en Otto nemen plaats in de commissie. Mirjam sluit mogelijk later aan. Rijndert aanvaardt de taak om de commissie voor te zitten.

8. TTIP. Mirjam werkt samen met Matthijs Pontier bij TTIP-acties op Twitter.

9. Partijprogramma. Het amendement op het hoofdstuk Landbouw wordt aangenomen. De wijziging van de eerste paragraaf van het hoofdstuk Basisinkomen wordt aangenomen. De aanvulling op het hoofdstuk Europese Unie wordt aangenomen. Vanwege tijdgebrek en de behoefte aan nadere gedachtewisseling worden de overige amendementen niet meer behandeld.

10. Huishoudelijk reglement. Het amendement wordt wegens tijdgebrek niet behandeld.

11. Sluiting. Paul dankt alle aanwezigen en sluit het congres om 21:30.

Verslag van Green Cities Conference in Helsinki 25-26 september 2015

In Helsinki werden in 1975 na jarenlange onderhandelingen de Slotakkoorden van Helsinki opgesteld en hiermee werd de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) opgericht. Helsinki was gekozen omdat het tussen blok van de NAVO en het Oostblok lag. Maar daarvoor moest ik 25-26 september aan deze stad op een stel rotsen aan de Baltische Zee niet zijn. De Europese Groene Partij had hier de European Green Cities Conference georganiseerd, over groene stedenbeleid. Er kwamen groene ministers, burgemeester, wethouders en gemeenteraadsleden op af, dus hier wilde ik wel eens bij zijn als kandidaat-raadslid voor De Groenen in 2018.

Helsinki, here I come

Maar hoe kwam ik daar? Ik was nog nooit met vliegtuig gereisd dus boekte ik maar KLM. De terugreis zondagochtend was bijna voor niks, het toestel zat toen vol met Russen op weg naar Amsterdam. Later bleek een boeking met Finn air nog goedkoper te zijn, maar hier viste ik achter het net.

De EGP wil graag dat je zo milieuvriendelijk mogelijk reist, en een vliegtuig is uiteraard uit den boze. Ook hier bleek achteraf dat ik goedkoper per Interrail had kunnen reizen over Hamburg, Kopenhagen, Stock-

holm, per boot naar Turku en zo naar Helsinki. Helsinki ligt namelijk aan de spoorlijn van Turku naar de Russische grens. De reis duurt dan 1,5 dag, terwijl de vlieg-reis 3 uur duurt.

Op het vliegveld in Helsinki aangekomen kon ik de nieuwe spoorlijn niet vinden, dus maar met de bus naar de stad. Ik was net op tijd voor een excursie op donderdagavond naar het Unesco-eiland, per veerboot. We kregen een gratis reispas voor drie dagen openbaar vervoer in de stad. Het eiland Suomenlinna was in het verleden een militaire basis. Finland werd de ene keer bezet door de Russen, dan weer door de Zweden. De straatnaambordjes in Finland zijn nog steeds tweetalig: Fins en Zweeds. Maar Russen komen ook nog regelmatig als toerist naar Helsinki, in hun ogen vrije Westerse vrijhaven.

Je kon vanuit de veerboot de zon zien ondergaan in het westen, in het oosten was het al donker. De laatste jaren sneeuwt het niet meer in de winter, door de klimaatverandering, zo vertelde een ambtenaar me. Het was niet koud in Helsinki, de temperatuur wordt gematigd door de zee. De winters werden vroeger nog wat opgelicht door de witte sneeuw, maar tegenwoordig heb je alleen maar winterse regens boven Finland, en blijft het in de winter vrij donker en somber.

Conferentie

De conferentie begon pas echt op vrijdagmorgen en vond plaats in het Helsinki Workers House, een prachtig monumentaal complex dat ooit in de jaren '20 is opgebouwd door arbeiders en eigendom was van de socialistische partij in Finland. Die partij is ingehaald door de Finse Groenen (Vihreät - De Gröna) die 8,5% behaalde bij de laatste parlementsverkiezingen en ook in het stadsbestuur van Helsinki zit (15% van de raadszetels). Bij entree moest ik 40 euro betalen. Op de twejaarlijkse Councils vraagt de EGP zelfs 180 euro entreegeld, maar ik kwam er dus nog goed vanaf. De reis- en verblijfkosten zijn later snel terugbetaald. Op zaterdagochtend was er nog een programma en kon je voor de middag inschrijven op excursies, waarover zo dadelijk meer.

De conferentie was in het Engels, maar men had vertalers van het Europees Parlement die het ook in andere talen (Frans) konden brengen. De hele conferentie is gesubsidieerd door het EP, en dat staat zelfs op elk tasje en pen die men uitdeelt. Enkele sprekers hielden hun verhaal middels webcast, zoals de groene burgemeester van Grenoble.

Werkgroep Openbaar Vervoer

Ik schreef in op de werkgroep openbaar vervoer. Conclusie daar was dat het aanleggen van voetgangerszones en busverbindingen aanvankelijk tot weerstand bij ondernemers en burgers leidt, maar dat een (groen) bestuur toch moet vasthouden aan bepaalde plannen met het openbaar vervoer, en niet meteen toegeven

aan elk protest. De wethouder van GroenLinks uit Utrecht vertelde over het teveel aan fietsers in de stad, de plannen met Utrecht Centraal en de nieuwe tramlijn naar De Uithof.

In Helsinki zelf zijn de fietspaden in de stad nauwelijks te onderscheiden van de voetpaden of de weg zelf. De voet- en fietspaden die er op enkele plekken liggen, die zijn van grijs asfalt met een paar vage symbolen van voetganger en fietser erop. De wegen zelf zijn erg gevaarlijk omdat ze uit ronde klinkers bestaan die erg glad kunnen worden bij sneeuw en regen. De paar fietsers die je ziet in de binnenstad dragen dan ook bijna allemaal een fietshelm.

In het verleden ontstonden er vanuit de oostelijke agglomeratie van Helsinki grote files op de weg van autobussen die niet meer vooruitkwamen in de ochtend en avond. Men heeft toen een metrolijn aangelegd tot aan het centraal station. De stad Espoo heeft zich jarenlang verzet tegen doortrekking van deze metrolijn naar west, ook vanwege de kosten, maar dat plan wordt nu toch doorgezet.

Helsinki heeft een stationsgebouw van een Russische bouwstijl, het is een zogenaamd kopstation. De spoorlijn uit Rusland moet hier dus kop maken, alvorens je de reis kan voortzetten naar Espoo en kustplaats Turku (boot naar Stockholm). Lange termijnplanners willen de metrolijn bij het station recht doortrekken naar het vliegveld 15 km ten noorden van de stad. Maar daar is al Europees geld gestopt in de doortrekking van een ondergrondse spoorlijn 40 meter diep onder het vliegveld. Deze spoorlijn heeft op de kaart een soort hartvorm, en dat wordt in de reclame voor de lijn dan ook dankbaar gebruikt. De vraag wie de nieuwe lijnen gaat betalen, de stad of het land, is nog onbeantwoord. Meer vervoer naar het vliegveld leidt uiteraard tot meer CO₂-uitstoot in de lucht.

Ik heb op zaterdagmiddag tijdens de excursie in het openbaar vervoer van Helsinki de nieuwe spoorlijn naar het vliegveld nog uitgeprobeerd. Het station onder het vliegtuig is echter nog niet klaar, en je moet voor het laatste stuk een shuttlebus nemen. In de toekomst wil men dus deze ondergrondse spoorlijn nog laten kruisen met een metrolijn die recht van het centraal station komt.

Van het kopstation wil men ook af, en men denkt eraan om ondergronds het spoor in een bocht te leggen zodat de treinen uit Rusland geen kop meer hoeven te maken en zo door kunnen rijden naar Espoo en Turku. Dat zijn plannen voor de verre toekomst. Ondertussen geven de bussen op diesel redelijk wat uitstoot aan fijn stof. Gelukkig heb je ook nog de tramlijnen, die weliswaar niet supermodern zijn, maar je toch redelijk op plaats van bestemming in de stad brengen. De fietsers in Helsinki kijken nog steeds vol bewondering naar de rijwielpaden die je hier in Nederland werkelijk overal aantreft. De 'overlast' die men in diverse

steden van fietsers heeft, dat is voor veel groene partijen in andere steden bijna een droombeeld van hoe het ook in hun stad zou kunnen, met aanleg van vrij liggende flitspaden tussen de grote steden e.d.

Armoede

In de winkelstraten van Helsinki, een voetgangerszone vrij van auto's, zag je links en rechts wat bedelaars rondlopen. De Russen die zich een bezoek aan Helsinki kunnen veroorloven zullen er niet bij stil staan. Tijdens de conferentie kwam er nog een werkgroep over armoedebeleid bijeen. Met verhalen uit Griekenland waar je toch van schrikt. En een werkgroep over het ontbreken van zelfs maar een woning voor veel mensen in de Balkan. Op vragen hoe om te gaan met de grote toestroom van asielsezoekers werd door niemand een duidelijk antwoord gegeven. Wie gun je een woning als er voor de autochtone bevolking al geen fatsoenlijk onderdak is? De bittere armoede is in het steenrijke Finland in de luxe winkelstraten ook zichtbaar. Bedelaars wordt geen strobreed in de weggelegd, maar is dat nu de vrijheid waar rijke Russische toeristen en de Europese Unie zo trots op zijn? Enfin, er is nog wel meer over de conferentie in Helsinki te vertellen, maar mijn terugvlucht stond in de zondagochtend geboekt, en ik moest de bus van 5.30 uur 's nachts naar het vliegveld weer zien te halen. Wat ik wel vreemd vond op mijn eerste vliegtuigreis, dat was het ontbreken van een duidelijk bordje 'Uitgang' op beide vliegvelden. Het lijkt wel alsof ze je als passagier op Schiphol niet kwijt willen. Na driemaal vragen vond ik dan toch de uitgang en de roltrap naar de NS. Mijn eerste trip door de lucht zat erop, en thuisgekomen zag ik alleen nog maar mijn grasparkiet vliegen en landen. Een vogel kan dat zonder extra CO₂-uitstoot of landingslichten, het blijft toch heel wonderlijk.

Jozef van Kessel

Meer groene banen door de circulaire economie

Op 9 december bezocht Matthijs, duo-raadslid in de fractie van De Groenen / Piratenpartij in het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, de conferentie 'De circulaire economie: het nieuwe paradigma voor banen?', die in Brussel werd georganiseerd door De Groenen / Europese Vrije Alliantie in het Europees Parlement.

Een week voor de conferentie werd door de Europese Commissie een pakket aan maatregelen ter bevordering van de circulaire economie goedgekeurd. Dit zal moeten leiden tot meer banen, duurzame groei en bevordering van het concurrentievermogen. Men probeert dit onder andere te bereiken, door gezamenlijke streefdoelen te stellen voor het percentage gerecycled afval, het instellen van nieuwe standaarden en kwaliteitsnor-

men, en economische stimulansen voor nieuwe groene producten door financiële prikkels.

Kritische noten en verbeterpunten

Dit zijn natuurlijk positieve maatregelen, maar in het eerste panel klinken toch veel kritische noten over het pakket. Definities en details ontbreken vaak en de maatregelen zijn niet concreet genoeg. Thomas Opsomer van RREUSE ondersteunt dit betoog met enkele quotes uit het rapport, met woorden als 'examined', 'considered', 'encouraged', en 'will elaborate on.' Het is inderdaad duidelijk dat dit geen harde afspraken zijn. De maatregelen in het pakket voldoen ook niet om te voorkomen dat nieuwe producten zo moeilijk te repareren zijn, dat dit in de praktijk nooit gebeurt; zeker niet in West-Europese landen zoals Nederland, waar de lonen relatief hoog zijn.

Er wordt niet alleen kritiek geleverd, maar er worden ook suggesties voor verbeteringen genoemd. Zo zouden arbeidskosten voor reparaties vrijgesteld kunnen worden van BTW. Ook zouden onduidelijkheden kunnen worden weggenomen over wie verantwoordelijk is als door een storing van een gerepareerd product een ongeluk wordt veroorzaakt.

Hoe de circulaire economie voor meer banen gaat zorgen

Tijdens de conferentie wordt ook goed duidelijk dat de circulaire economie over meer gaat dan alleen recycling. Het gaat ook over het repareren en hergebruiken van producten. Hierdoor moet er soms natuurlijk wat meer gewerkt worden, maar hoeven we de grondstoffen van de aarde minder uit te putten, en blijft alle vervuiling die daarmee gepaard gaat ons bespaard.

Dit maakt ook goed duidelijk hoe een circulaire economie tot extra banen gaat leiden: Als we meer recyclen, repareren en hergebruiken, worden er minder grondstoffen gebruikt, en wordt er meer gewerkt om dit efficiënte grondstoffengebruik mogelijk te maken. Hierbij kun je denken aan banen in de recycling, reparatie of eco-construction, maar ook aan banen om biodiversiteit te behouden. Daarnaast speelt energie-efficiëntie een belangrijke rol. Om dit mogelijk te maken moeten bijvoorbeeld zonnepanelen, windmolens en warmtepompen geproduceerd worden. Daarnaast kunnen consultants bedrijven en organisaties adviseren over hoe ze hun gebouwen zo kunnen aanpassen dat ze zo weinig mogelijk energie verbruiken. En als een kantoorpand wordt omgebouwd om het energieverbruik omlaag te brengen, levert dit natuurlijk ook weer extra banen op.

Bij de koffie gaat het gesprek onder andere over de bezienwaardige Tegenlicht aflevering 'Het einde van bezit'. Als je geen product meer koopt, maar 'de dienst

van het product' huurt bij een bedrijf, is geplande veroudering niet meer interessant voor leveranciers. Als je geen lampen meer koopt, maar 'licht huurt', is het niet meer voordelig voor de leverancier als je lampje om de haverklap springt. Als ze een nieuwe lamp moeten plaatsen, levert dit ze dan immers geen extra geld op, maar juist extra kosten.

De conclusie die we uit de conferentie kunnen trekken is dat er een aantal mooie maatregelen instaan, maar er nog veel extra stappen gezet moeten worden om barrières voor de circulaire economie te verwijderen en te zorgen dat niet alleen op prijs geconcurrereerd wordt, maar ook kwaliteit en duurzaamheid.

Conferentie tijdens een noodsituatie

Voor en na de conferentie Toen ik in Brussel aankwam, merkte ik direct hoe het is als militairen de stad beveiligen. Zowel in en rond het treinstation als onderweg van de metro naar het Europees Parlement, stonden er verschillende militairen met grote geweren. Dit geeft me eerder een onveilig dan een veilig gevoel, omdat je hierdoor het signaal krijgt dat het hier heel gevaarlijk is. En tegelijkertijd is duidelijk dat deze militairen nooit een doelgerichte aanval kunnen voorkomen. Zoals ik ook op AT5 betoogde, lijkt het me een beter plan om de voedingsbodemp voor radicalisering weg te halen, dan terroristen hun zin te geven en mensen alleen maar nog banger te maken.

Matthijs Pontier is duo-raadslid in de fractie van De Groenen / Piratenpartij in het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

Agenda

4 januari, commissie gezondheidszorg, café Dauphine, Amsterdam
26 maart 2016, 63e partijcongres, Utrecht
20-22 mei 2016, 24st Council EGP, Utrecht
24 september 2016, 64e partijcongres, Utrecht
14 januari 2017, 65e partijcongres
30 januari 2017, kandidaatstelling Tweede Kamerverkiezing
15 maart 2017, Tweede Kamerverkiezing
21 maart 2018, verkiezing gemeenteraden
19 maart 2019, verkiezing Provinciale Staten en Waterschappen
23 mei 2019, verkiezing Europees Parlement

23e EGP Council in Lyon

Mirjam van Rijn en ik vertegenwoordigden De Groenen bij de Council van de Europese Groene Partij in Lyon. De council was van 13 tot 15 november en werd onderbroken door de aanslagen op de avond van 13 november in Parijs. Het programma van zaterdag 14 november ging daarom niet door: sprekers gingen onverrichter zake naar huis. De eigenlijke Council: die waar gestemd wordt en besluiten worden genomen, is altijd op zondagochtend en dat ging wel door. We hebben een amendement op de begroting voor 2016 ingediend om de buitensporig hoge "participation fee" voor afgevaardigden (180 euro per delegate per council) te verlagen. De meerderheid van de member parties steunt De Groenen daarin, maar dat zijn helaas wel de partijen met weinig inkomen en daarom weinig stemgewicht of zelfs helemaal geen stem: van 5 member parties werd het stemrecht ingetrokken omdat ze achter zijn met betaling van de membership fee (contributie). Ons amendement werd daarom verworpen en de begroting werd met meerderheid van stemmen aangenomen. Overigens weigeren onze delegates deze hoge participation fee te betalen. Er is een "nieuw" bestuur gekozen. 'nieuw' want voor de 4 belangrijkste posten was maar één kandidaat en dat was dezelfde als bij het vorige bestuur. Ik heb drie keer tegen gestemd en een keer blanco. Ik ging na de stemming over de begroting met de delegates uit Estland naar het vliegveld, waarna Mirjam over de resterende punten heeft gestemd.

Otto ter Haar

Colofon

Gras is een landelijk mededelingenblad van de politieke partij De Groenen. Het verschijnt onder verantwoordelijkheid van het partijbestuur. Plaatsing van artikelen betekent echter niet dat het partijbestuur instemt met de inhoud. U kunt de redactie bereiken via het landelijke secretariaat.

Eindredactie en opmaak: Otto ter Haar
Met bijdragen van: Jozef van Kessel, Matthijs Pontier en Otto ter Haar
ISSN 1572-1485

Landelijk secretariaat

info@degroenen.nl
www.degroenen.nl
www.facebook.com/DeGroenenNederland
www.twitter.com/DeGroenen
Postbus 1251 NL-3500 BG UTRECHT

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

